

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

**РЕДАКЦІЯ
И АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пом.

Конто пост. шл. 143-322.

Адреса тел. 2140—Львів.

Гляч. Реєлятор приймає
віз 10—11 год. передпол.

Реклама
редакції не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в цілому 2300 Мп.
ЗА ГРАНИЦЮ:

В Австрії 1 дол. Франції,
Голландії, Бельгії 10 фр. шв.
Ніддлі 10 шилінгів. Німеччині 3000
п. марок. Швейцарії 3 шв.
фр. Чехословаччині 30 ш. ко-
рон. Румунія 50 левів. Аустрії 3000
шл. Заміна адреси 100 шл.

В опрвті оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мп.

Видав: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ

Львів, 17. жовтня 1922.

В наші руки попало кілька примірників краківської „Нової Реформи“ з пам'ятних днів серпня 1919 р., коли українська Галичина увваля собою одне велике цвинтарниця, коли через весь край проносилась одна велика стогін.

Наша праця, хвала і грози і безконечного ахаліття якраз надається до того, щоб пригадати дещо з тез і висновків „Нової Реформи“ на підкладі подій останніх днів. Це тим більше важко, що „Нова Реформа“ належить до найважливіших польських пресових органів і є далекою від крайньої дубочності величезної більшості польської преси та що повільно на суто польській області, а тим самим не має якої чорносотенно-шовіністичної закраски „кросових“ органів.

В ч. 340 з 20. серпня читаємо такий характеристичний уступ: „Миніший Українець не може жити в згоді з Поляком, стрічаючи з ним в сюди. Культурно ми випередили Українців о цілі століття, що їх подразнює і запалокує, а психологічно як нарід-мас а ж до останнього селюшка, є ми взаівазями і доельогії панів. Постійна наша стичість з Українцями лево не допоможе до того, аби уступила шкідлива українська ідеологія, бо в разі існування того контакту ми є чимсь що просто провокує українську натуру до безастанного опору, ненависти, жалю. Українцеві, лякаючись нас і нашої — не так жажди володіння, як психології володаря ведіється бити нас з чортом, щоб вратувати світлом своєї незалежності чи окремішності“.

Не будемо вважатися в критичний розгляд цих бундючних послідів, які є впливовим передчасного завороту голови, є легочими, уполюючиими словами на вітер, є очевидними парадоксами „визнаєть ідеології панів“. Зрештою, на умовитубавання цих парадоксів не приводиться ніяких аргументів, а зварнею увагу лиш на твердження про польську культурну вайість. Що Польки під деяким оглядом у своїх тав, вищих верстах є культурно багатші, але не вищі, не улягає сумніву. Польська культура завляче свої розвиток важкі праці шідьх поколінь українського народу на всім просторі українських земель. Так було за старої Річчисполитої, коли мільони українських паншиняних рабів працювали на кілька десятків тисяч польських панів — тав, що таорили нашо в тодішньому розумінні, так було за австрійських часів, коли український селянин своєю працею і трудом оделявав польську культуру в Східній Галичині, як це в приступишкості промазав буди

пасть темноти і неввіжества, коли на Волині фактично ліквідується українське шкідництво, створене українською владою; цеж непростиий злочин перед настановою культури, коли не допускатися української молоді до університетських студій. А вже класичним зразком боротьби з наукою, безпощадної війни з українською культурою, є недавня подія у Львові.

Польська поліція заборонила відбути інаугурацію викладів „Товариства в а у о в их“ викладів ім. Петра Могили“, „мотивуючи“ свою заборону тим, що ті виклади мають урвань в іше популярного та що є систематичні. Це є впадні достаточною причиною, щоб заборонити ті виклади. Коли ці поліційні аргументи водати до відома чужинці, то він безумовно не повірив би в їх правдивість. Бо неж уникат в ішай світі, щоб поліція присвоювала собі право видавати осуд про рівень науковості якого небудь виклада, щоб поліція, яка шіде не має і не може мати претенсій до науки, засвоювала собі права університетів чи академії наук. Не знаємо ні одного наукового твору, який написав би хоч би один комісар поліції, а навпаки знаємо, що серед поліційних членів поаційної академії наук є багато ші-аналіфабетів, котрі не розуміють навіть ніякої наукової термінології, а тим більше української. Зрештою, Тов. ім. Петра Могили є власне товариством в а у о в их викладів, а не популярно-науковим. Другий поліційний заміт міститься в систематичності викладів.

Жказ навпаки, систематичність викладів є їх прихотливою, додатньою стороною, бо не вводить слухача в хаос; тільки ступене дає йому спромому розвинути свій світгляд.

Польська преса, похвалюючи поліцію, яка заборонила інаугурацію викладів і виклади взагалі та прихотмі зборі розглядає зібраних слухачів, робить здогади, що це мала бути інаугурація шкільного року на та й нім українським університеті. А коли б і так було, то чи вчитися, студіювати, заняті кількатисячню масою молоді, яка отсе вже чотирі роки є позбавлена науки, є злочинної? Чи український народ має допустити до того, щоб його молодець знівечилася, аби він сам потахнув у вічній темряві і неввіжесті, аби він аж до суду віку був тільки погроєм для чужих культур, для чужого культурного багатства? Чи українська культура достійно має бути в індексі і чи у важкуму ліхоліттю має згинувти і пропасти, як гинула і пропадала на протязі важких століть української історії, топтана дикими ордами шідних кочовців, дикими Давидом, Феофаном

прійшло нам мінятися за шідсть культури, за всенародню культуру, а не ту, що є власністю тих, яких зараховується до „die obersten zehnt Tausend“, то ми не повірили б в теми, що по словам „Нової Реформи“, „культурою випередили Українців о цілі століття“, тільки країня іморандія „in tebus

істрацініс“ могла подякувати п. Сроковському чи кому іншому таку бездумну і бундючну фразу.

При вісні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Галицькі відносини.

Польська преса з нагоди смерті С. Твердохліба.

Львівська польська преса присвячує доволі багато місця події, яка мала місце в Сапіжані в неділю, і діяльності С. Твердохліба. Той статтей — погромовий.

Півофіційна „Газета львоьска“ пише: „Незрозуміла поблажливість властей що ні в одній випадку не здобулися на відстрашаючий примір, хоча мали до свого нагоду. Де є ці наглі суди, якими погрожувано? Як оправдати, що приловчених на горячій учинку підпалачів і убийників ставиться перед наглым судом на це, щоб він узяв руки і передав їх значайному судови? Як зрозуміти, що такому прим. „Цілови“ дозволяється шодесно плювати на це, що польська і львоьфська преса не тільки найліш ворогів зовішніх, але і кожний бандітський напад на майно польське, а реферований ще й з кишками? Разумиться зривати з ним методом. Ми є і завжди були є признаними своїми Русинами. Одначе рівночасно треба показати, що, о скільки користаючі з цих способів заповнена оціка права, — о стільки горі кождому, що заставляється на це право і хоче підкопати державу“.

Як бачимо, зовсім в стилі польської „Газети подзешної“. А вона, „Газета подзешная“ — назвіт есперантувала при цій нагоді новий шебріаній „документ“ для підзешня погромового настрою.

В атмосфері, вже й так до краю подозвану, кидас провокаційну вістку, неначе би Українці на і, надоліста плянували повстання. Вставне навести заголовок з підзаголовками провокацій „Подзешної“: „Ми засуджені на погибель. — Грізна небезпека“.

— Між тим нехай гайдамаки мовдуть, польське населення. — Різати їхави. — Українські наглі суди. — Мордувати їхави“.

Очевидно, реферувати цю чергову провокацію брукового свистка — шкודה місце. Не перша вона, і певно не останія. А мета цих безкарних провокацій лідома: розбурхувати і піддержувати погромові настрої серед місцевого шумовиння. Зразком для сівача погромових тенденцій зловпаятня „чорна сотня“ в царській Росії, яка ці методи проповідувала й спеціалізувала в таких органах охрани, як „Друглавий арбюс“ і „Кієв“.

Наякавши своїх читачів аднос придуманим повстаням, в другій статті, присвяченій С. Твердохлібови, „Газета подзешная“ кидас грози на диким різулів з під знаку Шенітського, Кушніцького і інших“ і на школу Шенітських, Федаяів, Кушніцьких і Танкевичів, „so się imordy i rozary“. Після цього недоаозначного заклику до погрому, поліційний орган кидас в сторону когось у Варшаві, що „swem niedozwolowaniem pośrednio ułatwia zbrczdalarzom ich prace“.

Найбільше місце присвячує неділійній події „Курер львоьскі“ вступній статті під заголовком „Доволі вже поблажливості. Сидір Твердохліб, піонір польської-української угоди замордований“ і в другій статті п. з. „Nowa zbrodnia szaleńców ukraińskich“. Уступній статті нач. редактор „Курера“ — Вол Ямкольскі звязав до репресій. Він пише: „Держава зорганізована, правова, якою є Польща, мусить на своїй території забезпечити певність майна і життя для горожан, загавантувати послух для своїх прав і розпорядків“.

Дилемат є ясний і отвертий: з одного боку передчасною лагдницькою осмілювання зграї полтиняних бандітів — на нещастя мешкам краю, населення, — а з другого боку Польщі, нашої по змалі дорбї і вона великої більшості мешкачів не має що надати застатити гнівором. Не пора ні виймати Треба здецидуваннє дїл, щоб вловити і унешкідливити і руки і моз-

Пр. 350.22. В імені Річчисполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на вивсок Прокуратори Державної, що зміст артикула убієнних в часопису „Діло“ ч. 34, 9865 з дня 12. жовтня 1922. в артикулах та нагоді вказані: 1) „Для табори“ в уступках а) між словами „тишка“ і „По деляка“, б) між словами „від тих, що“ і

словами „Чехословацьку“ і „деякі“ 5 „Польські вибори і Сх. Галичина“ в уступках а) в д слова „Шалева“ до „суду“ б) від слова „зазнавав“ до „як мар“ в) в д слова „Як, що не“ до кімат артія б) „З польських справ“ в уступках а) ший нагоді в б) вступ від слова „рад“ і „пови що не відомо“ містив б) ства а) 1, 2, 4 б), 5 б., 4 б.)